

Sint Jansbeek levensader van Arnhem

Niet de Rijn, zoals veel mensen denken, maar de St. Jansbeek heeft aan de basis gestaan van het ontstaan van Arnhem. Al in de 6de en 7de eeuw bestaat er een nederzetting langs de St. Jansbeek, op de plek waar zich nu het Land van de Markt bevindt. Als graaf Otto II op 18 juli 1233 Arnhem haar stadsrechten geeft, stroomt de rivier de Rijn een stuk zuidelijker langs de stad, door het gebied waar nu Elden ligt, en is van weinig betekenis voor de stad.

In 1530 wordt in opdracht van Karel van Egmond (rechts) de Rijn dichterbij de stad gelegd. Boven van links naar rechts de Sint Jansbeek.

De St. Jansbeek daarin tegen is in de vroege-middeleeuwen de belangrijkste levensader van Arnhem. Door het snel stromende water van de beek worden al sinds de 13de eeuw diverse watermolens aangedreven. Molens waarmee het verbouwde graan tot meel wordt gemalen en de eikenschors tot run, waarmee olie wordt geperst en papier vervaardigd. Ook maken diverse wasserijen gebruik van het beekwater en looierijen gebruiken het beekwater voor het spoelen van de huiden.

Het molenbedrijf langs de St. Jansbeek is in feite het eerste industriegebied van Arnhem en daarmee van groot belang voor de ontwikkeling en groei van de stad. Pas in 1530 wordt in opdracht van Karel van Egmond, de hertog van Gelre, de bedding van de Rijn dichter naar de stad gelegd, in de hoop zo meer handel aan te trekken. Door het toenemende goederen- en personenvervoer wordt de rivier steeds belangrijker voor de stad.

Blekerij langs de Sint Jansbeek.

De komst van de stoommachine aan het eind 18e eeuw, betekent het definitieve einde van de watermolens langs de St. Jansbeek. Daarmee is haar economische rol voor Arnhem uitgespeeld en rest de beek alleen nog een recreatieve functie.

